

Nr 125

Utlåtande i anledning av motioner om pension åt rektorn Adrian Wennström.

(5:e avd.)

I motionerna I: 739 av herr Dahlberg m. fl. och II: 869 av herr Hansson i Piteå m. fl. har hemställts att Adrian Wennström för beräkning av tjänstefaktorn får tillgodoräkna sig all den tid han tjänstgjort vid Kalix och Framnäs folkhögskolor, således även för tid då statsbidrag till skolorna ej utgått, vilket tillsammans representerar en tidsfaktor på 3,714 år och med vilket tillskott Wennström kan beviljas full tjänstepension när han med utgången av juni månad 1970 avgår från sin tjänst.

Utskottet har inhämtat yttrande över motionerna från skolöverstyrelsen och statens personalpensionsverk.

Skolöverstyrelsen anför inledningsvis följande.

I yttrande 13.2.1970 till Konungen i ärende angående tillgodoräkning för pension av tid då Wennström tjänstgjort som rektor vid icke statsunderstödd folkhögskola fann SÖ med hänsyn till tidigare likartade fall sig ej böra tillstyrka bifall. Kungl. Maj:t har ännu ej meddelat beslut i ärendet.

Beträffande fråga om tillgodoräkning av tiden 1.10.1951—30.6.1952, då Wennström var anställd som konsulent vid Norrbottens bildningsförbund, må nämnas att Kungl. Maj:t vid prövning ej bifallit framställning i likartat ärende.

Beträffande Wennströms insats inom folkbildningsverksamheten hänvisar skolöverstyrelsen till ett särskilt yttrande av SÖ:s folkhögskolinspektör av följande lydelse.

Rektor Adrian Wennström tjänstgjorde som rektor vid Kalix folkhögskola under tiden 1.7.1939—30.9.1951 och har från 1.7.1952 innehaft rektorstjänsten vid Framnäs folkhögskola.

I båda fallen har Wennström lett planeringen och uppbyggnaden av verksamheten i det krävande, icke statsbidragsberättigade initialskedet. Härvidlag liksom under sin tjänstgöring vid respektive skolor sedan dessa blivit etablerade och i sin övriga verksamhet inom folkbildningsarbetet, bl. a. som konsulent och ordförande i Norrbottens bildningsförbund och som föreläsare i många sammanhang, har rektor Wennström utan tvekan gjort en betydande insats i landets kulturliv.

SÖ har sålunda goda skäl tillstyrka att Wennström inte vad beträffar pension drabbas av den reducering som skulle kunna bli konsekvensen av det faktum att vissa nystartade folkhögskolor fått vänta på statsbidrag trots att de varit formellt berättigade till fullt statsstöd medan andra fått sitt statsbidrag retroaktivt.

Med hänsyn till Wennströms insats inom folkbildningsverksamheten och med återopande av en promemoria om Wennströms tjänstgöringstid m. m. samt personalpensionsverkets yttrande 12.3.1970 till Konungen angående tjänsteårsberäkning i pensionshänseende för Wennström tillstyrker skolöverstyrelsen att Wennström beviljas sådan pensionsförbättring att han erhåller full pension. Överstyrelsen framhåller särskilt beträffande tillgodoräkning av redovisningsåret 1940/41 att SÖ i sitt yttrande 4.4.1941 till Konungen angående rätt till statsbidrag för Kalix folkhögskola till följd av då rådande krisläge tillstyrkte statsbidrag ur det s. k. gränsbygdsanslaget i stället för bidrag ur gällande driftbidragsanslag vilket senare skulle inneburit större kostnad för statsverket.

Statens personalpensionsverk hänvisar till nämnda yttrande 12.3.1970 till Konungen, vilket är av följande lydelse.

Statens personalpensionsverk har funnit att rektorn A. Wennström vid avgång ur tjänst vid den för honom gällande pensioneringsperiodens nedre gräns 30.6.1970 har möjlighet att såsom tjänsteår för pension kunna tillgodoräkna 26 år 16 dagar. Härvid har beaktats tidsperioderna 22.10.1941—31.12.1949 med 8 år 2 månader 10 dagar och 1.1—30.9.1950 resp. 1.4—30.9.1951 med tillhoppa 1 år 3 månader. Vidare har tillgodoräkning skett av tiden 1.10.1950—31.3.1951, då Wennström med reducerad lön varit tjänstledig för studier, med 6 månader, tiden 1.10.1953—30.9.1958 till nio tiondelar med 4 år 6 månader, tiden 1.10.1958—30.9.1961 till nittiofem hundradelar med 2 år 10 månader 6 dagar och tiden 1.10.1961—30.6.1970 med 8 år 9 månader.

Härutöver har Wennström viss tjänstgöringstid vid folkhögskolor som ej tillgodoräknats för pension, enär den infallit i samband med skolornas grundande och innan ordinarie statsbidrag börjat utgå, nämligen vid Kalix folkhögskola 1.7.1939—21.10.1941 och vid Framnäs folkhögskola 1.7.1952—30.9.1953. Vad beträffar den förstnämnda tiden utgick likväl ett årligt bidrag om 5 000 kronor från anslaget Folkundervisningens befrämjande i rikets nordligaste gränsorter m. m. (jfr. Kungl. Maj:ts prop. nr 1 1943 VIII sid 325) och pensionsverket anser sig med beaktande av detta kunna tillstyrka att ifrågavarande tid får tillgodoräknas med två tredjedelar eller 1 år 6 månader 14 dagar. (Jfr Kungl. Maj:ts prop. nr 1 1943 VIII sid. 358 och nr 1 1941 sid. 260.) Däremot torde anställningstiden vid Framnäs folkhögskola, då statsbidrag ej utgått, svårligen kunna beaktas för pension enligt hittillsvarande praxis. Huruvida det speciella förhållandet att Wennström lämnat sin rektorstjänst i Kalix för att grunda och organisera en ny folkhögskola likväl bör medföra, att sistnämnda anställningstid får beaktas vid pensionens beräkning — i så fall dock inte till större del än två tredjedelar — undandrar sig pensionsverkets bedömande.

Pensionsverket har uppmärksammat att i de likalydande motionerna I: 739 och II: 869 till årets riksdag upptagits frågan om Wennströms pensionsförhållanden. Utöver anställningar, som behandlats ovan, har i motionerna uppgivits, att Wennström under tiden 1.10.1951—30.6.1952 tjänstgjort som konsulent i Norrbottens bildningsförbund och avlönats med statsbidrag. Pensionsverket vill i detta sammanhang endast uttala, att det även i denna del undandrar sig pensionsverkets bedömande om sådana särskilda skäl föreligger i Wennströms fall, att denna tid bör få beaktas vid tjänsteårsberäkning

för pension oaktat att detta ej skulle stå i överensstämmelse med hittills tillämpad praxis.

Utskottet finner vad som anförts i motionerna I: 739 och II: 869 samt i skolöverstyrelsens och personalpensionsverkets yttranden tala för att Wennström bereds full pension. Denna fråga bör emellertid i första hand prövas av Kungl. Maj:t. Utskottet har erfarit att Kungl. Maj:t ännu inte fattat beslut i det i remissyttrandena angivna ärendet angående tjänsteårsberäkning i pensionshänseende för Wennström. Vid sådant förhållande hemställer utskottet

att riksdagen avslår motionerna I: 739 och II: 869.

Stockholm den 15 maj 1970

På statsutskottets vägnar:

GÖSTA BOHMAN

Vid ärendets slutbehandling inom utskottet har närvarit

från första kammaren: herrar Bohman (m), Birger Andersson (s), fru Wallentheim (s), herrar Mårtensson (s), Bertil Petersson (s), Herbert Larsson (s), Nyman (fp), Hjorth (s), Ottosson (m), fru Lilly Ohlsson (s), herrar Jonsson (s), Wirtén (fp), Wikström (fp) och Johan Olsson (cp) samt

från andra kammaren: herrar Mellqvist (s), Eliasson i Sundborn (cp), Nordstrandh (m), Lindholm (s), Mattsson (cp), Gustafsson i Uddevalla (s), Blomkvist (s), Andersson i Knäred (cp), Svanberg (s), Tobé (fp), Jönsson i Arlov (s), Gustavsson i Ängelholm (s), Zachrisson (s), Lothigius (m) och Eriksson i Arvika (fp).